ЎРТАЧИРЧИҚ ТУМАНЛАРАРО ИҚТИСОДИЙ СУДИНИНГ АЖРИМИ

(даъво аризасини кўрмасдан қолдириш тўғрисида)

Ўртачирчиқ тумани

2024 йил 21 май

Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий суди судьяси У.Суюнов раислигида, судья ёрдамчиси Ж.Ибрагимов котиблигида, даъвогар – "ZERNOFF" МЧЖ манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти ҳудудий бошқармасининг жавобгар - "Гулали" фермер ҳўжалиги ҳисобидан 150.308.361,06 сўм асосий ҳарз ва 75.154.180,53 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича иҳтисодий ишни, даъвогар вакиллари – Дж.Садиков ва Ф.Ўрмонов (ишончнома асосида)лар иштирокида суд биносида очиҳ суд мажлисида кўриб чиҳиб, ҳуйидагиларни

аниқлади:

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти худудий бошқармаси даъвогар – "ZERNOFF" МЧЖ манфаатида даъво ариза билан Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий судига мурожаат қилиб, жавобгар – "Гулали" фермер хўжалиги ҳисобидан 150.308.361,06 сўм асосий қарз ва 75.154.180,53 сўм пеня ундириб беришни сўраган.

Суд мажлисида Палата вакиллари иштирок этмадилар, лекин даъво аризада ишни Палата вакиллари иштирокисиз кўриб чикиш сўралган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакиллари судга медиатив келишувни тақдим этишиб, даъво аризани кўрмасдан қолдиришни сўрадилар.

Суд мажлисида жавобгар вакиллари иштирок этмадилар, лекин ишни кўришни кейинга қолдириш ҳақида огоҳлантирилган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 170-моддасининг 3-қисмига асосан иш муҳокамасининг вақти ва жойи тўғрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин.

Шу боис, суд ишни Палата ва жавобгар вакиллари иштирокисиз кўриш мумкин деб хисоблайди.

Суд, даъвогар вакиллари фикрларини тинглаб, тақдим этилган медиатив келишувни ва иш хужжатларини ўрганиб, қуйидагиларга асосан даъво аризани кўрмасдан қолдиришни, давлат божини

ундирмасликни, олдиндан тўлаб чиқилган почта харажатини даъвогарнинг ўзини зиммасида қолдиришни лозим топади.

Иш хужжатларидан аниқланишича, "ZERNOFF" МЧЖ (Тайёрловчи) ва "Гулали" фермер хўжалиги (Хўжалик) ўртасида 2022 йил 07 сентябрь куни 99-сонли бошоқли дон харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси тузилган.

Мазкур шартноманинг 1.2-бандига кўра Хўжалик томонидан Тайёрловчига 186,95 тонна буғдой етказиб берилиши белгиланган.

Шартноманинг 1.1-бандига кўра, Хўжалик Тайёрловчига 2023 йил хосилидан 62 гектар ер майдонидан давлат стандарти бўйича шартноманинг 1.2 ва 1.3-бандларида кўрастилган маҳсулотларни топшириши, Тайёрловчи эса Хўжаликни шартномада белгиланган тартибда бошоқли дон уруғлиги билан таъминлаши, етиштирилган маҳсулотларни қабул қилиб олиш ва унинг ҳаҳини тўлаб бериш мажбуриятини олган.

Шартноманинг 3.2-бандида, Хўжалик уруғлик қийматининг 15 фоизини олдиндан, қолган 85 фоизини уруғликни олган пайтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан тўлаб берилиши белгиланган.

Шартнома шартларидан келиб чиқиб, даъвогар томонидан шартнома шартлари бажарилиб, жавобгар тегишли тартибда дон уруғлиги, азотли минерал ўғит, пул маблағлари билан таъминланган ва етиштирилган маҳсулотларни қабул қилиб олган.

Жавобгар томонидан шартнома шартлари лозим даражада бажарилмаганлиги натижасида жавобгарнинг даъвогар олдида 150.308.361,06 сўм асосий қарз ва 75.154.180,53 сўм пеня қарздорлиги вужудга келган.

Бу ҳолат иш ҳужжатларида мавжуд бўлган тарафлар ўртасида тасдиқланган ҳисоб-фактуралар билан ўз исботини топади.

Лекин, жавобгар томонидан қарздорлик тўлаб берилмаганлиги боис, даъвогар судга мурожаат қилиб, "Гулали" фермер хўжалиги ҳисобидан 150.308.361,06 сўм асосий қарз ва 75.154.180,53 сўм пеня ундириб беришни сўраган.

Бироқ, суд мажлисида даъвогар вакиллари судга медиатив келишувни тақдим этишиб, даъво аризани кўрмасдан қолдиришни сўрадилар.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 130-моддасига кўра, суд тарафларнинг келишуви учун чоралар кўради, уларга иқтисодий суд ишларини юритишнинг барча босқичларида низони ҳал этишга кўмаклашади.

ИПКинг 131-моддасига асосан эса тарафлар низони келишув битимини ёки медиатив келишувни тузиб ҳал этиши мумкин.

Келишув битими ёки медиатив келишув даъво тартибидаги ҳар ҳандай иш бўйича тузилиши мумкин. Медиатив келишув эса биринчи инстанция судида суд алоҳида хонага (маслаҳатҳонага) суд ҳужжатини қабул қилиш учун чиққунига қадар тарафлар томонидан тузилиши мумкин.

Даъвогар вакиллари тақдим этган маълумотларга кўра, "ZERNOFF" МЧЖ ва "Гулали" фермер хўжалиги ўртасида 2024 йил 08 май куни медиатив келишув тузилган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 107-моддаси 5³-бандига кўра, тарафлар ўртасида медиатив келишув тузилган бўлса, иқтисодий суд даъво аризасини кўрмасдан қолдиради.

Ўзбекистон Республикасининг "Медиация тўғрисида" ги Қонуни 12-моддасига кўра, медиаторнинг фаолияти профессионал ёки нопрофессионал асосда амалга оширилиши мумкин. Нопрофессионал асосдаги медиатор фаолиятини йигирма беш ёшга тўлган ва медиатор вазифаларини бажаришга розилик берган шахс амалга ошириши мумкин.

Тарафлар ўртасида юзага келган низо бўйича нопрофессионал медиатор Дармонов Маҳаммаджон Расулжон ўғли (16.12.1991 йилда туғилган, адвокат) иштирокида медиатив келишув тузилган.

Ўзбекистон Республикаси "Медиация тўғрисида" ги Қонуни 17-моддаси олтинчи қисмига кўра, низо медиатив келишув билан медиация тартибида ҳал ҳилинган таҳдирда, тўланган давлат божи ҳайтарилиши лозим, бундан суд ҳужжатлари ва бошҳа органлар ҳужжатларини ижро этиш жараёнида медиатив келишув тузилган ҳоллар мустасно.

Ўзбекистон Республикасининг "Давлат божи тўғрисида" ги Қонуни 18-моддаси биринчи қисми 9-бандига кўра, агар тарафлар ўртасида медиатив келишув тузилган бўлса, ариза кўрмасдан қолдирилганда давлат божи тўлиқ ёки қисман қайтарилиши керак.

Қайд этилганларга кўра, суд даъвогарнинг даъво аризасини кўрмасдан қолдиришни, давлат божини ундирмасликни, олдиндан тўлаб чиқилган почта харажатини эса даъвогар зиммасида қолдиришни лозим топади.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси "Давлат божи тўғрисида" ги Қонуннинг 18-моддаси, Ўзбекистон Республикасининг "Медиация тўғрисида" ги Қонуннинг 12-моддаси, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 107-моддаси 5³-банди, 170-моддаси, 195-196-моддаларига асосланиб, суд

ажрим қилди:

Даъвогар – "ZERNOFF" МЧЖ манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти худудий бошқармасининг жавобгар - "Гулали" фермер хўжалиги ҳисобидан 150.308.361,06 сўм асосий қарз ва

75.154.180,53 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво аризаси кўрмасдан қолдирилсин.

Мазкур иқтисодий иш бўйича давлат божи ундирилмаслиги инобатга олинсин.

Даъвогар томонидан олдиндан тўлаб чиқилган 34.000 сўм почта харажати ўзининг зиммасида қолдирилсин.

Ажрим қабул қилинган кундан эътиборан бир ойлик муддат ўтгач, қонуний кучга киради.

Мазкур ажримдан норози бўлган тараф белгиланган муддатда ва тартибида шикоят (протест келтириши) қилиши мумкин.

Судья У.Суюнов

